



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

Rvp 919/2022
II. ÚS 172/2022-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho prerokoval oznámenie sudcu I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislava Kaššáka o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 796/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislav Kaššák **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 796/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 796/2022 konanie o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia tam označených práv sťažovateľa rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 9 Sžsk 42/2021 z 30. novembra 2021. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi, ktorý je členom I. senátu ústavného súdu, ktorý podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) pracuje v zložení Miloš Maďar (predseda senátu), sudkyňa Jana Baricová a sudca Rastislav Kaššák.

2. Sudca I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák listom z 1. apríla 2022 v zmysle § 49 ods. 1 a 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu dôvod svojho možného vylúčenia vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 796/2022. Týmto dôvodom je, že „ústavnou sťažnosťou je napádaný rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Sžsk/42/2021 zo dňa 30.11.2021 - pričom rozhodoval senát, kde bol členom aj sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ], ktorý bol od roku 2019 do jeho vymenovania za sudcu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky mojim externým poradcom na Ústavnom súde Slovenskej republiky, taktiež je krstným otcom mojej dcéry [REDAKOVANÉ] a dovoľm si tvrdiť, že máme priateľský/kamarátsky vzťah.“

2.1. Sudca Rastislav Kaššák oznámil, že uvedená skutočnosť môže vyvolávať pochybnosti o jeho objektívnej nezaujatosti, napriek tomu však zdôraznil, že jeho prístup k predmetnej veci a k sťažovateľovi „zodpovedá plne povinnostiam vyplývajúcim z funkcie sudcu ústavného súdu“, preto sa subjektívne necíti proti sťažovateľovi zaujatý.

2.2. V závere listu sudca Rastislav Kaššák navrhol, aby bol vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 796/2022 podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

3. Požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu

sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

4.1. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

5. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

5.1. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

5.2. Pokynom predsedu ústavného súdu z 5. apríla 2022 bolo oznámenie sudcu Rastislava Kaššáka pridelené II. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti (ďalej len „námietkový senát“).

6. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámenia sudcu Rastislava Kaššáka vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľovi sa necíti byť zaujatým. Rovnako samotné správanie sudcu nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené teda nie je možné sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka považovať za subjektívne zaujatého.

7. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Rastislava Kaššáka v danom prípade aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

8. Podľa názoru námietkového senátu napriek tomu, že sa sudca Rastislav Kaššák subjektívne necíti byť vo veci zaujatý, z objektívneho hľadiska nemožno ignorovať, že existuje legitímny dôvod na obavy vo vzťahu k nestrannosti sudcu ústavného súdu, keďže jedným z členov senátu

najvyššieho správneho súdu, ktorý prijal ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu, bol [REDAKOVANÉ], ktorý až do vymenovania za sudcu najvyššieho správneho súdu pôsobil ako jeho externý súdny poradca na ústavnom súde (§ 31 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a s ktorým aj naďalej udržiava priateľský vzťah, pričom [REDAKOVANÉ], je navyše aj krstným otcom jeho dcéry. Priateľský vzťah, teda vzťah nad rámec bežného kolegiálneho či profesionálneho vzťahu (porov. rozsudok vo veci Steck-Risch a ďalší proti Lichtenštajnsku z 19. 5. 2005, sťažnosť č. 63151/00, bod 48), môže u objektívneho pozorovateľa vyvolať pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu (I. ÚS 410/2021).

9. Ústavný súd dospel k záveru, že už uvedené skutočnosti môžu zakladať objektívnu pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu ústavného súdu, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu